

**AT-104**

May-2016

**B.A., Sem.-II****EC-I-111 : Sanskrit****श्रीमद्भगवद्गीता**

(अध्याय : ९, १०, १२, १५)

**Time : 3 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) नीचेनामांथी गभे ते अेक श्लोकनो सविवरषा अनुवाढ करो : 4  
Translate any **one** of the following verses with explanation :  
(1) न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति धनंजय ।  
उदासीनवदासीनमसक्तं तेषु कर्मसु ॥  
(2) समोऽहं सर्वभूतेषु न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः ।  
ये भजन्ति तु मां भक्त्या मयि ते तेषु चाप्यहम् ॥
- (B) श्रीमद्भगवद्गीताना राजविद्याराजगुह्ययोग (अध्याय-9) पर नोध लपो. 10  
Write a critical note on राजविद्या राजगुह्ययोग: (अध्याय-9) of श्रीमद्भगवद्गीता.  
**अथवा/OR**  
श्रीमद्भगवद्गीताना अध्याय-9 पर विवेचनात्मक नोध लपो.  
Write a critical note on अध्याय-9 of श्रीमद्भगवद्गीता.
2. (A) नीचेनामांथी गभे ते अेक श्लोकनो सविवरषा अनुवाढ करो : 4  
Translate any **one** of the following verses with explanation :  
(1) वेदानां सामवेदोऽस्मि देवानामस्मि वासवः ।  
इन्द्रियाणां मनश्चास्म भूतानामस्म चेतना ॥  
(2) मृत्युः सर्वहरश्चाहमुद्भवश्च भविष्यताम् ।  
कीर्तिः श्रीर्वाक्च नारीणां स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा ॥
- (B) नीचेनामांथी गभे ते अे पर शब्दनोध लपो : 10  
Write word notes on any **two** of the following :  
(अ) विभूति (ब) बुद्धियोगम् (स) अध्यात्मविद्या (द) सर्वभूतानां बीजम्
3. (A) नीचेनामांथी गभे ते अेक श्लोकनो सविवरषा अनुवाढ करो : 4  
Translate any **one** of the following verses with explanation :  
(1) यो न हृष्यति न द्वेष्टि न शोचति न काङ्क्षति ।  
शुभाशुभपरित्यागी भक्तिमान्यः स मे प्रियः ॥  
(2) अहं वैश्वानरौ भूत्वा प्राणिनां देहमाश्रितः ।  
प्राणापानसमायुक्तः पचाम्यन्नं चतुर्विधम् ॥
- (B) नीचेनामांथी गभे ते अे पर टूकनोध लपो : 10  
Write short notes on any **two** the following :  
(1) व्यक्तोपासनानी भडत्त (Importance of 'व्यक्तोपासना')  
(2) भगवत्भक्तलक्षणानि  
(3) 'अश्वत्थवृक्षः' रूपक  
(4) क्षर-अक्षर-पुरुषोत्तमः

4. યોગ શબ્દનો અર્થ સમજાવી યમ, નિયમ, આસન અને પ્રાણાયામ અંગો વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. 14  
Explain the meaning of યોગ and write a critical note on its parts યમ, નિયમ, આસન, પ્રાણાયમ.

**અથવા/OR**

- પાતઞ્જલ યોગસૂત્રનો પરિચય કરાવી, પ્રત્યાહાર-ધારણા-ધ્યાન-સમાધિ અંગો પર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો.  
Give an idea of પાતઞ્જલ યોગસૂત્ર and write a critical note on its parts પ્રત્યાહાર, ધારણા, ધ્યાન, સમાધિ.

5. (A) કૌંસમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો : 8

Fill in the blanks with appropriate option given in the brackets :

- (1) ધર્મમાં \_\_\_\_\_ વિનાના મનુષ્યો ઈશ્વરને ન પામતા મૃત્યુરૂપી સંસારમાં ભમ્યા કરે છે. (સુખ, જ્ઞાન, શ્રદ્ધા)  
Those who are not \_\_\_\_\_ in devotional service can not attain the God but they return to the path of birth and death in material world. (સુખ, જ્ઞાન, શ્રદ્ધા)
- (2) દેવોનું વ્રત કરનારા \_\_\_\_\_ ને પામે છે. (દેવ, પિતૃ, ભૂત)  
Those who worship the demigods will take birth as \_\_\_\_\_. (દેવ, પિતૃ, ભૂત)
- (3) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતાના દશમા અધ્યાયનું નામ \_\_\_\_\_ છે. (વિભૂતિયોગ, રાજવિદ્યાયોગ, ભક્તિયોગ)  
Name the chapter 10<sup>th</sup> in શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા is \_\_\_\_\_. (વિભૂતિયોગ, રાજવિદ્યાયોગ, ભક્તિયોગ)
- (4) કુરુશ્રેષ્ઠ શબ્દ \_\_\_\_\_ ને માટે પ્રયોજાયો છે. (કૃષ્ણ, અર્જુન, વિષ્ણુ)  
The word \_\_\_\_\_ is used for કુરુશ્રેષ્ઠ. (કૃષ્ણ, અર્જુન, વિષ્ણુ)
- (5) ગીતામાં જ્ઞાન કરતા \_\_\_\_\_ ને શ્રેષ્ઠ બતાવવામાં આવ્યો છે. (ધ્યાન, અભ્યાસ, કર્મ)  
\_\_\_\_\_ is better than knowledge according to શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા. (ધ્યાન, અભ્યાસ, કર્મ)
- (6) ગીતાના 15માં અધ્યાયમાં જઠરાગ્નિ માટે શબ્દ \_\_\_\_\_ પ્રયોજાયો છે. (અપાન, પ્રાણ, વૈશ્વાનર)  
\_\_\_\_\_ word is used for જઠરાગ્નિ in શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા અધ્યાય-15. (અપાન, પ્રાણ, વૈશ્વાનર)
- (7) યોગસૂત્રના રચયિતા \_\_\_\_\_ છે. (કણ્ઠ, પતંજલિ, કપિલ)  
\_\_\_\_\_ is the Author of યોગસૂત્ર. (કણ્ઠ, પતંજલિ, કપિલ)
- (8) યોગ દર્શનના કુલ \_\_\_\_\_ પાદ છે. (ચાર, છ, આઠ)  
There are in all \_\_\_\_\_ Padas in યોગદર્શન. (four, six, eight)

- (B) નીચેના જોડકા બનાવો : 6

Match the following pairs :

- |                       |            |
|-----------------------|------------|
| (1) કૌન્તેય           | અધ્યાય-12  |
| (2) અક્ષરાણામ્        | પર્ણાનિ    |
| (3) ભક્તિયોગ          | અર્જુન     |
| (4) છંદાસિ            | અકારોઽસ્મિ |
| (5) ચિત્તવૃત્તિનિરોધઃ | પ્રાણાયામ  |
| (6) જીવનશક્તિ         | યોગઃ       |

**AT-104**  
**May-2016**  
**B.A., Sem.-II**  
**EC-I-111 : Sanskrit**  
**श्रीमद्भागवद्पुराण**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) भागवतपुराणना अकादश स्कन्धं नुं मूल्यांकन करो. 10  
 Evaluate the एकादशस्कन्ध of Bhagvatpuran.  
**अथवा/OR**  
 अध्याय-7 मां वर्णवायेल 'कपोतकथा' द्वारा मणतो ओध समजावो.  
 Explain the teachings as depicted in 'कपोतकथा' in Chapter-7.  
 (B) नीयेनामांथी गमे ते अक श्लोक समजावो : 4  
 Explain any **one** of the following verse :  
 (1) प्रायो धर्मार्थकामेषु विवित्सायां च मानवाः ।  
 हेतुनैव समीहन्ते आयुषो यशसः श्रियः ॥11-7-27॥  
 (2) नातिस्नेहः प्रसङ्गो वा कर्तव्यः क्वापि केनचित् ।  
 कुर्वन् विन्देत सन्तापं कपोत इव दीनधीः ॥11-7-52॥
2. (A) 'अवधूतोपाख्यानम्' नुं समीक्षात्मक मूल्यांकन करो. 10  
 Critically evaluate the 'Avdhootopakhyanam'.  
**अथवा/OR**  
 'पिंगलोपाख्यानम् ।' समजावो.  
 Explain पिंगलोपाख्यानम् ।  
 (B) नीयेनामांथी गमे ते अक श्लोक समजावो : 4  
 Explain any **one** of the following verse :  
 (1) न देयं नोपभोग्यं च लुब्धैर्यद् दुःखसञ्चितम् ।  
 भुङ्क्ते तदपि तच्चान्यो मधुहेवार्थविन्मधु ॥11-8-15॥  
 (2) नूनं मे भगवान प्रीतो विष्णुः केनापि कर्मणा ।  
 निर्वेदोऽयं दुराशया यन्मे जातः सुखावहः ॥11-8-37॥
3. (A) अकादश स्कन्धना अध्याय-9 मां निरूपवायेल परमात्मानुं स्वरूप समजावो. 10  
 Explain the form of Absolute Realing (परमात्मा) as depicted in chapter-9 of eleventh स्कन्धः ।  
**अथवा/OR**  
 कुमारी (कन्या) ना दृष्टान्त द्वारा भागवतकारे आपेवो उपदेश वर्णवा.  
 Describe in detail the preaching given by the Creator Bhagvatpuran through Kumari (Kanya)'s example.  
 (B) नीयेनामांथी गमे ते अक श्लोक समजावो : 4  
 Explain any **one** of the following verse :  
 (1) द्वावेव चिन्तया मुक्तौ परमानन्द आप्लुतौ ।  
 यो विमुग्धो जडो बालो यो गुणेभ्यः परं गतः ॥11-9-4॥

- (2) केवलात्मानुभावेन स्वमायां त्रिगुणात्मिकाम् ।  
सङ्क्षोभयन् सृजत्यादौ तया सूत्रमरिन्दम ॥11-9-19॥

4. ‘अवतार’ની વ્યાખ્યા આપી, પુરાણના અવતારો વિશે નોંધ લખો. 14  
Write a note on Incarnations as depicted in Puranas by giving definitions of ‘Incarnation’.

**અથવા/OR**

“પુરાણં પઞ્ચલક્ષણમ્ ।” સમજાવો.

Explain : “પુરાણં પઞ્ચલક્ષણમ્ ।”

5. (A) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 8  
Give answer the following questions by choosing the appropriate option :

- (1) કૃષ્ણ કોને ઉપદેશ આપે છે ?  
To whom does Shrikrishna preach ?  
(બલરામ, ઉદ્ધવ, સુદામા)
- (2) સજ્જનો શેના દ્વારા લોકોને પવિત્ર કરે છે ?  
With what does good people purify others ?  
(મધુરવાક, મધુરજલ, પરોપકાર)
- (3) પિંગલા લાલસા છોડી કોનું શરણ લે છે ?  
To whom does Pingla take Shelter by leaving temptation ?  
(પ્રિયતમ, ધનિક, ईश्वर)
- (4) મુનિએ કોની જેમ એકલા રહેવું જોઈએ ?  
A Muni should live alone just like which of the following ?  
(મૃગ, સર્પ, સૂર્ય)
- (5) કોનું સર્જન કરીને ભગવાનને ખૂબ આનંદ થયો ?  
After creating whom was God utmost happy ?  
(દેવ, યક્ષ, મનુષ્ય)
- (6) સમસ્ત વિશ્વ કોનું સ્વરૂપ છે ?  
Whose form is this whole world ?  
(આત્મા, પરમાત્મા, જીવાત્મા)
- (7) કૃષ્ણ-ઉદ્ધવ સંવાદ કયા નામે ઓળખાય છે ?  
By which name is the Krishna – Uddhav dialoge is known ?  
(ભગવદ્ગીતા, ઉદ્ધગીતા, અનુગીતા)
- (8) ભાગવતપુરાણ શેમાં વિભાજિત થયેલું છે ?  
Bhagvatpuran is divided into ?  
(પર્વ, અંશ, સ્કન્ધ)

- (B) જોડકાં જોડો :

Match the columns :

- |                              |                        |
|------------------------------|------------------------|
| (1) અપાંમિત્ર                | (a) અષ્ટાદશપુરાણાનિ    |
| (2) વિસર્ગાદ્યાઃ સ્મશાનાન્તા | (b) મૃગીસુતઃ           |
| (3) કૃષ્ણદ્વૈપાયન વ્યાસઃ     | (c) મુનિઃ              |
| (4) ઋષ્યશૃંગઃ                | (d) પતન્દ્રગવત્ નશ્યતિ |
| (5) મૂઢઃ                     | (e) ભાગવતે પરીક્ષા     |
| (6) વિદ્યાવતાં               | (f) દેહસ્ય ભાવાઃ       |